

לקריאת הגרסה האנגלית המלאה: 10.1787/growth-2016-en

רפורמות במדיניות הכלכלית 2016 דו"ח ביניים "הולכים על צמיחה"

תקציר בעברית

בטווח הקצר, תחזיות הצמיחה העולמית מוסיפות להיות לוטות בערפל. הכלכלות המתעוררות מאבדות תנופה, בסחר העולמי נרשמת האטה וההתאוששות בכלכלות המתקדמות מתעכבת בגלל השקעה חלשה מתמדת. חששות אלה לגבי הטווח הקצר מתעוררים לנוכח ההאטה הרווחת בשיפור הפרייון, שבכלכלות המתקדמות מציג מגמת ירידה לרמות של ראשית שנות ה-2000, ולנוכח סימנים חלשים להתעוררות. ההאטה בצמיחה שנצפתה בכלכלות המתעוררות במרוצת השנתיים האחרונות מעלה תהיות לגבי יכולתן להוסיף ולצמצם את פערי ההכנסות מול המדינות המתקדמות ביותר. משום כך, על מנת להגביר את הפרייון לאורך זמן וליצור מקומות עבודה שסייעו בשיפור השוויון, יש צורך דחוף לבצע רפורמות מבניות שישולבו בקווי מדיניות לתמיכה בביקושים.

דו"ח "הולכים על צמיחה" מציג הערכה מקיפה שנועדה לעזור לממשלות לחשוב על האופן שבו יכולות הרפורמות במדיניות להשפיע על רווחתם של האזרחים ולתכנן חבילות מדיניות שייטיבו לסייע להן להשיג את יעדיהן. מסגרת "הולכים על צמיחה" מועילה ומסייעת למדינות G20 לעקוב אחר מאמצייהן לעמוד בהתחייבות שלהן מ-2014 לדחוף קדימה את התוצר המקומי הגולמי (תמ"ג) המשולב שלהן ב-2%, ולהתאים את אסטרטגיות הצמיחה שלהן בהתאם.

דו"ח ביניים זה סוקר את אתגרי הצמיחה העיקריים שעומדים בפני OECD ובמדינות נבחרות שאינן חברות בארגון ובוחן את ההתקדמות שנעשתה בשנה האחרונה באימוץ רפורמות מדיניות מבניות כדי לטפל בהם (פרק 1). הבחינה מבוצעת לאור דחיפת הקדימויות הספציפיות למדינות שזוהו במהדורת דו"ח "הולכים על צמיחה" בשנת 2015. בדו"ח נידונות גם ההשלכות האפשריות של הרפורמות המעודדות צמיחה על כוללניות ואיזון מאקרו-כלכלי מחדש, תוך התמקדות באיחוד כספי הציבור, צמצום חוסר האיזון בחשבונות השוטפים והפחתת האי-שוויון בהכנסות.

הדו"ח סוקר גם את הסוגיות והראיות להשפעה של הרפורמות שבוצעו בקונטקסט של ביקוש חלש תמידי וכן במקרים שונים לעניין זמינות או אפקטיביות של מדיניות מקרו-כלכלית בתמיכה ברפורמות (פרק 2). לבסוף, הדו"ח מציג ספק הערכה של הקשר בין ההכנסה הנובעת מהתמ"ג ובין הכנסה המחולקת למשקי בית (פרק 3). בפרט, הוא בוחן את מסלול התפתחותם של הערוצים העיקריים שדרכם מועברת צמיחת התמ"ג לסקטור משקי הבית במרוצת עשרים השנים האחרונות במדינות ה-OECD.

אתגרי הרפורמה במדיניות

- בתכנון אסטרטגיות לשיפור רווחתם של רוב האזרחים לאורך זמן, ממשלות ברחבי העולם צריכות להתייחס לנקודות חולשה מבניות עמוקות שהמשבר חשף, שבמקרים רבים נוצרו זמן רב לפניו.
- ההאטה הגלובלית בצמיחת הפרייון אופיינה בהתפשטות פיזור צמיחת הפרייון בין חברות בתוך ענפי התעשייה, במיוחד בבין חברות גבול (frontier firms) - כלומר חברות רב לאומיות ששימרו קצב צמיחה קבוע של הפרייון - וכל החברות האחרות שפועלות במסגרת גבולות הפרייון. אחת העדיפויות של הרפורמה היא הסרת המחסומים שחונקים את היזמות ומגבילים את יכולתן של חברות להפיק את המרב מהידע ומההפצה הטכנולוגית.
- צמצום אבטלה מוסיף להיות אתגר חשוב שמולו ניצבות מדינות רבות בדרום ומרכז אירופה בעיקר, שרמת האבטלה בהם בטווח הארוך עודנה גבוהה במיוחד. מדינות אחרות מתמודדות עם שיעורי פרישה גבוהים יחסית משוק העבודה (לדוגמה, ארצות הברית), עם השתתפות נמוכה של נשים בכוח העבודה (קוריאה ויפן) או עם היארעות גבוהה של תעסוקה בלתי פורמלית (מרבית הכלכלות המתעוררות). על מנת להשיג צמיחה כוללת יותר, יש לתת עדיפות לטיפול באתגרים אלה של שוק העבודה.

ההתקדמות שהושגה ב-2015

- למרות שההתקדמות נרשמת כאשר מטפלים בכמה מהאתגרים העיקריים, ההאטה בקצב הרפורמות שנצפתה בשנים 2013 - 2014 המשיכה גם ב-2015, גם אם נותנים את הדעת לפעולות מתוכננות שטרם יושמו במלואן.

- קצב הרפורמות היה שונה במדינות שונות ובתחומי מדיניות שונים.

- ככלל, הוא מוסיף להיות גבוה יותר במדינות דרום אירופאיות (במיוחד איטליה וספרד) מאשר במדינות צפון אירופאיות. מחוץ לאירופה, בין המדינות שבהן ננקטו במספר גבוה יחסית של פעולות שקשורות להמלצות של דו"ח "הולכים על צמיחה" אפשר למנות את יפן מבין הכלכלות המתקדמות, ואת סין, הודו ומקסיקו מבין הכלכלות המתעוררות.
- באופן יחסי, ננקטו יותר פעולות כדי להעלות את שיעור השתתפותן של נשים בכוח העבודה ולשפר את הישגי מערכת החינוך, בעוד שפעולות מעטות יותר נצפו בתחומים של מדיניות חדשנות, יעילות הסקטור הציבורי או גולציה של שוקי המוצרים והעבודה.

- בארצות שבהן אי שוויון בהכנסות הוא בעיה מיוחדת, סביר להניח שרוב הפעולות שננקטו לעניין עדיפויות מדיניות יעזרו לצמצם את התפלגות ההכנסות. עם זאת, לא נראה כי לפעולות שננקטו לאחרונה כדי להגביר את הצמיחה יש סיכוי לעזור למדינות בעלות הגרעון השוטף הגדול ביותר לצמצם את חוסר האיזון החיצוני שלהן.

ביצוע רפורמות במצב של ביקושים חלשים

לנוכח תחזיות כלכליות גלובליות חלשות, רצוי לתת עדיפות לרפורמות שמעוררות תעסוקה ופריון ובנוסף גם יכולות להיטיב לתמוך בפעילות בטווח הקצר.

- לבד מהגברת ההשקעות בתשתיות הציבוריות, רפורמות אלה כוללות הורדת מחסומי הכניסה בסקטורי שירותים שאין בהם ביקוש, ביצוע רפורמה של זכויות להטבות בתחומי הבריאות והפנסיה, וכן רפורמות במדיניות הדיוור ובתכניות הסיוע למציאת עבודה על מנת להקל ניידות גיאוגרפית ובין עבודות.
- על מנת להעלות את התמורה המתקבלת בטווח הקצר מרפורמות מבניות יש לטפל בליקויים הנותרים בסקטור הפיננסי כדי לשפר את זרם האשראי למשקי הבית ולפירמות בעלי גישה מוגבלת לשווקים הפיננסיים.
- באזור האירו, סנכרון רב יותר של הרפורמות יסייע בהפחתת עלויות המעבר שכן יאפשר למדיניות המוניטרית מרחב תמרון גדול יותר במיתון העלייה הפוטנציאלית של שערי הריבית הריאלית הנובעת מאינפלציה נמוכה בהתמדה.
- אפשר שמדינות עם מרחב תקציבי מוגבל מאד שיצטרכו לקבוע עדיפויות בין תשואות גבוהות בטווח הקצר לבין פעולות שעלותן נמוכה ולהבטיח שפעולות אחרות ימומנו באמצעים ידידותיים ככל האפשר לתעסוקה ולצמיחה.

הגידול בתמ"ג והכנסות המצרפיות של משקי בית

- במרבית מדינות ה-OECD, בין אמצע שנות ה-90 ל-2013, בתמ"ג הריאלי נרשמה עלייה גבוהה מזו שנרשמה בהכנסה הריאלית של משקי הבית.
- פער זה נובע בחלקו מגורמים בעלי השפעה מועטה על המדיניות, במיוחד מהעובדה שבתקופה הנבחנת מחירי הצריכה (הכוללים מע"מ) נטו לעלות ביחס למחירי הייצור, וכשהמקרים היוצאים מן הכלל היחידים היו יצואניות סחורות כגון נורבגיה, אוסטרליה וקנדה.
- חלק הכנסות משקי הבית מהתמ"ג, שמוגדר כשיעור ההכנסה הפנויה הנומינלית של משקי הבית מתוך התמ"ג הנומינלי, היה יציב לאורך התקופה הנדונה ובממוצע בין מדינות ה-OECD. יציבות ממוצעת זו מסתירה הטרוגניות בין המדינות ברמה ובהתפתחות, כאשר באוסטריה ובקוריאה נצפתה ירידה גדולה ואילו בסלובקיה ובפינלנד נצפתה עלייה גדולה.
- את ההתפתחויות שנרשמו בחלק הכנסת משקי הבית מתוך התמ"ג אפשר להעריך על ידי בחינת פרופיל העבודה של משקי הבית, ההון וחלקה של ההכנסה המשנית (כלומר העברות נטו של הממשלה) מתוך התמ"ג. במדינות רבות נרשמה במקביל ירידה בחלק העבודה מתוך התמ"ג ובחלק ההכנסה ההונית העוברת למשקי הבית. ירידות אלה מצביעות על כך שהסקטור העסקי שומר לעצמו על חלק הולך וגדל מהרווחים במקום לחלקם לסקטור משקי הבית.
- ובכל זאת, אין קשרים ברורים בין השינויים בחלוקת ההכנסות בין סקטור משקי הבית, הסקטור העסקי והסקטור הממשלתי של הכלכלה מחד, ובין העלייה שנרשמה במדינות רבות ב-OECD באי שוויון בהכנסות בסקטור משקי הבית, מאידך.

© OECD

תקציר זה אינו מהווה תרגום רשמי של ה-OECD.

שעתוק תקציר זה מותר בכפוף לאזכור זכות היוצרים של ה-OECD וכותרת הפרסום המקורי.

תקצירים רב-לשוניים הם קטעים מתורגמים מתוך פרסומים של ה-OECD שפורסמו במקור באנגלית ובצרפתית. ניתן להשיגם ללא תשלום בחנות המקוונת של ה-OECD, בכתובת www.oecd.org/bookshop

למידע נוסף, ניתן ליצור קשר עם יחידת זכויות ותרגומים של ה-OECD, מינהלת ענייני ציבור ותקשורת, בדוא"ל: rights@oecd.org, או בפקס מס':

+33 (0)1 45 24 99 30

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal, 75116
Paris, France

תר האינטרנט שלנו www.oecd.org/rights

Read the complete English version on OECD iLibrary!

© OECD (2016), *Economic Policy Reforms 2016: Going for Growth Interim Report*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/growth-2016-en